

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Біологічний факультет
Кафедра фізіології, здоров'я і безпеки людини
та природничої освіти

Силабус курсу

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ В ТУРИЗМІ

Обсяг:	3 кредити ECTS/ 90 годин
Семестр, рік	2 семестр, 1 рік
Дні, Час, Місце:	Згідно з розкладом
Викладач (-і)	Пенов Вадим Васильович , к.пед.н., доцент Гвоздїй Світлана Петрівна , д.пед.н., професор Поліщук Любов Миронівна – ст. викладач
Контактний тел.	+38-0482-631381
Е-mail:	v.penov@onu.edu.ua medicinabjd2@onu.edu.ua
Робоче місце	Кафедра фізіології, здоров'я і безпеки людини та природничої освіти, пров.Шампанський 2а (поряд із входом в гуртожиток №9 ОНУ)
Консультації	<i>Очні консультації: середа, 13.00-14.00</i> <i>Онлайн-консультації: у Telegram, на платформі Zoom</i>

КОМУНІКАЦІЯ

Спілкування в аудиторії за розкладом, на території кафедри фізіології, здоров'я і безпеки людини та природничої освіти. У позааудиторний час: усі поточні питання обговорюються в робочих чатах у Telegram або електронною поштою.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення навчальної дисципліни - теоретичні і практичні основи організації безпеки туризму в Україні та за кордоном, уявлення про сутність, чинники та умови безпечного туристичного процесу, безпеки туристичних систем та особистої безпеки людей в туристичних подорожах.

Пререквізити курсу: лекційні курси та практичні заняття з курсів РВО «бакалаврський» спеціальності 242 «Туризм і рекреація».

Постреквізити курсу: отримані знання, вміння і навички, отримані після вивчення курсу необхідні в подальшій навчальній «Цивільний захист та охорона праці в галузі» «Організація туризму», «Організація ресторанного господарства», «Організація готельного господарства», «Туризмологія», «Екскурсологія», «Логістика в туризмі» та професійній діяльності.

Мета курсу сформувати у здобувачів вищої освіти здатність застосовувати знання для здійснення безпечної професійної діяльності в сфері туризму; сформувати навички з домедичної допомоги та знання, які допоможуть розробляти безпечні для туристів туристичні подорожі з урахуванням ризику виникнення повсякденних та природних небезпек, техногенних аварій, які можуть спричинити надзвичайні ситуації, привести до несприятливих наслідків на робочому

місці, при здійсненні подорожі та у побуті; сформувати у здобувачів вищої освіти відповідальності за безпеку туристів - розуміння чинників природного, техногенного і соціального характеру, що представляють загрозу при здійсненні подорожі.

Завдання вивчення дисципліни:

- ознайомлення з теоретичними основами та практичними підходами щодо розроблення та впровадження систем безпеки в туризмі;
- формування у фахівців розуміння питань безпечної діяльності в туризмі, розуміння чинників природного, техногенного і соціального характеру, що представляють загрозу при здійсненні туристичної подорожі;
- отримання знань щодо змісту нормативних документів в сфері безпеки туризму, методів страхування туристів і фінансового ризику в туризмі;
- формування уявлення про епідеміологічну ситуацію та заходи безпеки щодо профілактики інфекційні захворювання в країнах перебування туристів;
- ознайомлення з санітарно-епідеміологічними та санітарно-гігієнічними нормами в туризмі, з факторами небезпеки в окремих видах туризму.

Очікувані результати. Здобувач повинен

знати:

- головні фактори небезпеки туризму, окремих видів туризму, регіонів та країн перебування туристів;
- діяльність органів державної влади та суб'єктів туристичної діяльності щодо забезпечення безпеки туристів;
- основи страхової справи у сучасному страхуванні ризиків в туризмі;
- порядок безпечної перетину кордонів туристами, порядок виїзду за кордон дітей;
- загальні умови оформлення віз та безвізових поїздок;
- митні, валютні та інші формальності організації закордонних турів;
- фактори небезпеки за умов організації турів з активних та екстремальних видів туризму.

вміти:

- застосовувати теоретичні знання та практичні навички для організації безпечної туристичної діяльності;
- проявляти гнучкість у прийнятті рішень щодо безпеки організації туру;
- реально оцінювати та прогнозувати фактори небезпеки при плануванні та організації туристичної діяльності;
- систематизувати, оновлювати інформацію щодо ризиків туризму, ідентифікувати ризики, формулювати висновки і розробляти рекомендації щодо безпеки різних видів туризму;
- орієнтуватися в системі страхування ризиків туризму.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (20 год.) та практичних занять (16 год.), передбачена організація самостійної роботи (54 год.) здобувачів.

Унікальністю методики навчання даної дисципліни є суміщення сучасних інтерактивних та інноваційних (у т.ч. інформаційно-комунікативних, проектних) технологій, підходів до навчання у закладах вищої освіти.

Методи навчання:

словесні (пояснення, розповідь, інструктажі, ситуативне моделювання, мозковий штурм, аналіз відео- і фотоматеріалів, обмін думками, захист доповідей тощо);

наочні (демонстрування, мультимедійні презентації);

практичні (ділові (рольові) ігри, розв'язання ситуаційних задач, аналіз статистичних даних, відпрацювання практичних навичок надання першої долікарської допомоги тощо).

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 Безпека життєдіяльності людини в туристичній діяльності

Тема 1. Нормативно-правова база у сфері безпеки туризму.

Тема 2. Фактори ризику в сфері туризму. Санітарно-епідеміологічна та санітарно-гігієнічна безпека.

Тема 3. Страхування та контроль за дотриманням правил безпеки в туризмі.

Тема 4. Класифікація НС. Природні та соціально-політичні небезпеки, види, характер проявів та дії на людей, тварин, рослин, туристичну індустрію.

Тема 5. Техногенні небезпеки та їх наслідки. Небезпеки воєнного часу.

Тема 6. Безпека в готелі. Забезпечення пожежної безпеки в туристичній індустрії.

Тема 7. Забезпечення безпеки життєдіяльності туриста за умов активного і екстремального туризму. Перша домедична допомога у різних невідкладних станах.

Рекомендована література

1. Безпека життєдіяльності та цивільний захист: підручник для студентів спеціальностей з природничих, соціально-гуманітарних наук та інформаційно-комунікаційних технологій / О. Г. Левченко, О. В. Землянська, Н. А. Праховнік, В. В. Зацарний; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: Каравела, 2021. 268 с.
2. Голод А. П. Безпека регіональних туристичних систем: теорія, методологія та проблеми гарантування [монографія] / Голод Андрій Петрович. – Львів : ЛДУФК, 2017. – 340 с.
3. Козинець В.М. Безпека життєдіяльності у сфері туризму: Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2006. – 576 с.
4. Писаревський І. М. Ризик-менеджмент у туризмі : навч. посіб. для вищих навчальних закладів / І. М. Писаревський, О. Д. Стешенко ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 128 с.
5. Безпека життєдіяльності: підручник / О.І. Запорожець, Б.Д. Халмурадов, В. І. Применко та ін.. 2-ге вид. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 448 с.
6. Стиценко Т.Є., Пронюк Г.В., Сердюк Н.М., Хондак І.І. «Безпека життєдіяльності»: навч. посібник / Т.Є Стиценко, Г.В. Пронюк, Н.М. Сердюк, І.І. Хондак. Харків: ХНУРЕ, 2018. 336 с.

Методичні рекомендації викладачів кафедри можна знайти у філіях Наукової бібліотеки ОНУ або у відкритому доступі в репозитарії за покликанням: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/>

1. Баштан С.О. Основи медичних знань: Практикум для студентів педагогічних спеціальностей данної та заочної форм навчання / С.О. Баштан, С.П. Гвозд'їй, В.В. Пенюв. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2019. 88с.
2. Гвозд'їй С.П., Пенюв В.В., Баштан С.О., Поліщук Л.М. та ін. Вивчення ефективності навчання студентів основ безпеки та здоров'я на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії. Монографія. За заг. ред. Гвозд'їй С.П. Одеса: Одеський національний університет, 2021. 345 с.
3. Пенюв В. В. Поняття біологічної зброї та історія її застосування / В. В. Пенюв// Теоретичні та практичні підходи до безпечної життєдіяльності : [метод. рек.] / О. І. Бурденюк, С. П. Гвозд'їй, Л. Я. Глінська та ін.; За загальною редакцією С. П. Гвозд'їй. – Одеса : Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2016. – С. 239-248.
4. Пенюв В.В. Принципи поведінки під час аварій на радіаційно-небезпечних об'єктах (РНО) // Теоретичні та практичні підходи до безпечної життєдіяльності: метод. рек. / за заг. ред. С.П. Гвозд'їй; ОНУ ім. І.І. Мечникова, Біол. ф-т, Каф. медичних знань та безпеки життєдіяльності. – Одеса: Букаєв В.В., 2016. - С. 216-227. Для підготовки до поточного та періодичного контролю з теми № 10. Розміщено в репозитарії Наукової бібліотеки ОНУ за покликанням: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/33038>
5. Гвозд'їй С.П. Домедична допомога у надзвичайних ситуаціях: поранення, переломи,

вивихи: Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з дисциплін «Медико-санітарна підготовка», «Основи медичних знань», «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці», «Цивільний захист» для студентів усіх спеціальностей та форм навчання / С.П. Гвоздій, Л.М. Поліщук. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2019. 48 с.

6. Гвоздій С. П. Формування вмінь визначення ступеня ризику у надзвичайних ситуаціях: Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» для студентів усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання / С. П. Гвоздій, Т. І. Шапкина. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. 32 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль проводиться у вигляді усного опитування (індивідуальне, фронтальне, співбесіда), оцінювання розв'язання розрахункових задач, оцінювання виконання практичних навичок; оцінювання виконання самостійної роботи, доповідей/презентацій.

Періодичний контроль - контрольна робота за змістовим модулем у формі письмових тестових завдань. Періодичний контроль здійснюється у вигляді тестування через Google форми із автоматичним підрахунком балів.

Результати академічної успішності студентів виставляються у вигляді оцінки за національною шкалою, 100-бальною та шкалою ЄКТС.

Загальна оцінка з дисципліни розраховується за сумою балів, отриманих за результатами поточного та періодичного контролів.

Схема розподілу балів:

Максимальна кількість балів за поточний контроль - 80.

Максимальна кількість балів за періодичний контроль - 20.

Розподіл балів за тематикою змістового модулю

Змістовий модуль №1							Індивідуальне (самостійне) завдання (ІЗ)**	Сума балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		
4	20	3	10	4	4	20		
Контрольна робота* за змістовим модулем – 15							20	100

T1, T2 ... T7 – теми змістового модулю

*Примітка: Контрольна робота за змістовим модулем здійснюється у формі письмових тестових завдань після завершення вивчення навчального матеріалу кожного змістового модуля. Тестові письмові завдання для модульних контрольних робіт складаються з 15 тестових завдань і відповідають змісту навчального матеріалу модуля. За кожен правильну відповідь на одне тестове завдання здобувач отримує 1 бал. Здійснюється у вигляді тестування через Google форми із автоматичним підрахунком балів.

** Примітка: Орієнтовна структура ІЗ, критерії оцінювання ІЗ та орієнтовна тематика зазначені в робочій програмі - розділ «8. Самостійна робота».

Підсумковий контроль: залік.

Критерії оцінки й термін здачі завдань чітко визначені (згідно з графіком навчального процесу) і заздалегідь оголошуються здобувачам.

Самостійна робота здобувачів

До самостійної роботи відноситься: підготовка до лекцій, практичних занять; написання рефератів; опрацювання відеоматеріалів, робота в мережі Інтернет, складання тестів, кросвордів, ситуаційних завдань, безпечних туристичних маршрутів. Обов'язковою складовою для оцінки виконання самостійної роботи здобувача вищої освіти є підготовка **Індивідуального завдання** (доповідь із презентацією): вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел. Виконання індивідуального завдання зараховується студенту лише після успішного його захисту на занятті. Тему здобувач обирає з наведеного переліку «Орієнтовна тематика реферативних досліджень з навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності в

туризмі». Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано в *таблиці 1* – розділ 8 робочої програми.

Отримання додаткових балів або вибір альтернативного завдання у разі неможливості виконання завдань з практичних занять чи самостійної роботи (наприклад, здобувач перебуває на окупованій території, за кордоном).

Здобувач може самостійно обрати завдання, які спроможний виконати в своїх умовах для того, щоб отримати додаткові бали:

1. Створення соціальних відеороликів в рамках проекту кафедри «SAVE YOUR LIFE» з метою популяризації здорового та безпечного способу життя.

1.1. Алгоритм дії в різних надзвичайних ситуаціях (дії населення під час військових конфліктів – збройної агресії проти України, землетрус, пожежі, терористичні акти, виявлення підозрілих предметів, спалах інфекційних захворювань та ін.)

1.2. Домедична допомога у невідкладних станах: при знепритомненні, судомах (епілептичний напад), опіках, кровотечах, ураженні електричним струмом, отруєннях, переломах та ін.

1.3. Профілактика негативних звичок (паління, наркоманія, алкоголізм, ігроманія та ін.).

1.4. Профілактика інфекційних захворювань (ВІЛ/СНІД, інфекції, що передаються статевим шляхом, туберкульоз та ін.).

Оцінюється рівень обізнаності з питань, які відображені у відеороботі, інформативність, наочність, залучення інших осіб, монтаж, тривалість. До 15 балів за підготовлену роботу тривалістю не більше 5 хвилин.

2. Робота в мережі Інтернет:

2.1. підготовка матеріалів для публікацій / участі в конференціях (тези, статті) з тем дисципліни (до 10 балів за матеріал кількістю не менше 3 сторінок);

2.2. підготовка / підбір, монтаж відеоматеріалів з тем дисципліни (до 7 балів за змонтований відеоматеріал з різних джерел тривалістю до 15 хвилин);

2.3. добір матеріалів, статистичних даних, опитувань, наукових публікацій / досліджень з тем дисципліни (до 10 балів за матеріал з різних джерел кількістю не менше 10 сторінок);

3. Участь у науково-практичних конференціях за тематикою дисципліни (до 10 балів заочна участь; до 20 балів очна участь з отриманням сертифікату).

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»)

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Навчальна дисципліна має практично-тренінгове спрямування та потребує відпрацювання практичних навичок із використанням різноманітних технологій. Присутність здобувачів на практичних заняттях, поточному та періодичному контролю є невід'ємною частиною загальної підсумкової оцінки. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-10%). Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується [Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова \(polozhennya-antiplagiat-2021.pdf \(onu.edu.ua\) .](#)

Політика щодо відвідування: Відвідування практичних занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись відеоконференції он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються [Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ \(poloz-org-osvit-process_2022.pdf \(onu.edu.ua\) .](#) За об'єктивних причин в окремих випадках за погодженням з деканатом навчання може відбуватися з використанням технологій дистанційного навчання.

Мобільні пристрої: допускається використання мобільних додатків, INTERNET-мережі, електронних девайсів під час самостійної роботи, у завданнях, які це передбачають.

Поведінка в аудиторії: заохочується активна участь під час інтерактивних лекцій, під час практичних занять, у т.ч. з елементами тренінгів, передбачається відключення мобільних пристроїв, не вітаються запізнення та розмови телефоном тощо.

Під час проведення очних занять **в умовах особливого епідемічного режиму**

(адаптивного карантину) – викладачі та студенти мають перебувати в правильно одягнених захисних медичних масках або респіраторах. **В аудиторію не допускаються викладачі та здобувачі вищої освіти, які мають температуру тіла вище 37.2 °С.**